

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2015/87
Karar Sayısı : 2015/89
Karar Tarihi : 22.10.2015
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Yalova 3. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun,

1- 22. maddesinin; 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesi ile değiştirilen birinci fıkrasında yer alan, "**Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde.**" ibaresinin,

2- 6552 sayılı Kanun'un 101. maddesi ile eklenen geçici 9. maddesinin,

Anayasa'nın 2., 5., 35. ve 36. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Davacıların, kendilerine ait taşınmazın kamulaştırılması sonrasında imar durumunun değiştirilerek üçüncü şahsa ihale yoluyla satılmasıyla taşınmazda yeni değer artışı meydana geldiği ve bu satıştan elde edilen bedelin kamulaştırma nedeniyle ödenen bedelden fazla olduğu iddiasıyla munzam zarar tazminatı ve bu kabul edilmediği takdirde faiz alacağını talep ettikleri davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENİLEN KANUN HÜKÜMLERİ

2942 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralların yer aldığı 22. maddesi ile geçici 9. maddesi şöyledir:

"Vazgeçme, iade ve devir

MADDE 22- (Değişik birinci fıkra: 24/4/2001 - 4650/13 md.) **Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde, keyfiyet idarece mal sahibi veya mirasçılarına 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulur. (Değişik ikinci ve üçüncü cümleler: 10/9/2014 - 6552/100 md.)** Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçılar, kamulaştırma bedelini aldıkları günden itibaren işleyecek kanuni faiziyle birlikte üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malı geri alabilir. İade işleminin kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra bir yıl içinde gerçekleşmesi hâlinde kamulaştırma bedelinin faizi alınmaz. (Mülga dördüncü cümle: 10/9/2014-6552/100 md.)

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Bu madde hükümlerine göre taşınmaz malı geri almayı kabul etmeyen mal sahibi veya mirasçılarının 23 üncü maddeye göre geri alma hakları da düşer.

(Ek fıkra: 10/9/2014-6552/100 md.) Bu madde hükümleri, kamulaştırmanın kesinleşmesi tarihinden itibaren beş yıl geçmiş olması hâlinde uygulanmaz.

Ancak, kamulaştırılan taşınmaz mala kamulaştırmayı yapan idare dışında başka bir idare, kamulaştırma yoluyla gerçekleştirebileceği bir kamu hizmeti amacıyla istekli olduğu takdirde, yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmayarak bu Kanununun 30 uncu veya 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanununun 23 üncü maddesine göre işlem yapılır."

GEÇİCİ MADDE 9- "(Ek: 10/9/2014-6552/101 md.) **Bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen veya eklenen bu Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası hükmü; bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen kamulaştırma işlemleri nedeniyle, kamulaştırılan taşınmaz malların eski malikleri veya mirasçıları tarafından bu taşınmaz malların geri alınması, bedel veya tazminat talebiyle açılan ve henüz kesinleşmeyen davalarda da uygulanır. Bu maddenin uygulanması nedeniyle reddedilen davaların yargılama giderleri davalı idare tarafından ödenir."**

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cengiz ERTEN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. Davacıların taşınmazının kamulaştırılmasından sonra bedel artırım davası açılmış ve bu dava sürerken söz konusu taşınmaz ihale yapılmak suretiyle üçüncü şahsa satılmıştır. Bakılmakta olan dava, davacılara kamulaştırma bedeli olarak ödenen bedel ile taşınmazın ihaleyle satışı sonucundaki bedel arasındaki fark nedeniyle Türk Borçlar Kanunu'na göre açılan munzam zarar tazminatı ve bu kabul edilmediği takdirde faiz ödenmesi talebine ilişkindir.

4. İtiraz başvurusunda ise kamulaştırılan taşınmazın geri alım hakkı ile ilgili 2942 sayılı Kanun'un 22. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan, "*Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde*" ibaresi ile geçici 9. maddenin Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülmektedir. Ancak davacıların munzam zarar ve bu kabul edilmediği takdirde faiz ödenmesi talebiyle açtıkları davada, kamulaştırılan taşınmazın geri

alım hakkına ilişkin bir talepleri mevcut değildir. Kaldı ki davacıların söz konusu taşınmaz için geri alım hakları da bulunmamaktadır. Bu nedenle bakılmakta olan davada, 2942 sayılı Kanun'da geri alım hakkını düzenleyen 22. maddesinin birinci fıkrasının belirtilen bölümü ile geçici 9. maddesi, uyuşmazlığın çözümüne etkili kurallar olmayıp davada uygulanacak kural niteliğini taşımamaktadırlar.

5. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kurala ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III- HÜKÜM

4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun;

A- 22. maddesinin, 10.9.2014 tarihli ve 6552 sayılı Kanun'un 100. maddesi ile değiştirilen birinci fıkrasında yer alan "*Kamulaştırmanın kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde.*" ibaresinin,

B- 6552 sayılı Kanun'un 101. maddesi ile eklenen geçici 9. maddesinin,

itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibare ve maddeye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 22.10.2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Zühtü ARSLAN

Alparslan ALTAN

Burhan ÜSTÜN

Üye

Üye

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Serruh KALELİ

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Üye

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Engin YILDIRIM

Nuri NECİPOĞLU

Esas Sayısı : 2015/87
Karar Sayısı : 2015/89

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ